

Lapin hyvinvointialueen avustusperiaatteet

Hyväksytty hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnassa 14.6.2022 § 14.

Sisällys

1. Johdanto.....	2
1.1 Soveltaminen	2
2. Yleiset periaatteet ja ehdot avustusten myöntämiselle	3
3. Myönnettävät avustukset ja yhteistyösopimukset.....	5
3.1 Toiminta-avustus	5
3.2 Avustusperustainen kumppanuussopimus.....	5
3.3 Muu kumppanuussopimus.....	5
3.4 Sosiaali- ja terveystalveluihin liittyvä yhteistyösopimus.....	5

1. Johdanto

Tässä asiakirjassa määritetään yleiset periaatteet ja menettelytavat, joita noudatetaan Lapin hyvinvointialueen myöntämässä avustuksissa ja tässä ohjeessa kuvatuissa kumppanuus- ja yhteistyösopimuksissa. Asiakirjassa määritellään avustusehdot, jotka avustuksen saaja hyväksyy avustusta hakiessaan ja jotka siten sitovat hakijaa avustuksen yleisinä sopimusehtoina.

Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 7 §:ssä todetaan, että hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin tämä tehtävä kytkeytyy hyvinvointialueen muihin lakisääteisiin tehtäviin. Lisäksi todetaan, että hyvinvointialueen on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä. Lapin hyvinvointialueen järjestöavustuksilla ja järjestöjen kanssa tehtävillä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksilla tuetaan järjestöjen hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta edistävää toimintaa. Avustettavan tai muulla yhteistyösopimuksella tuettavan toiminnan tulee edistää Lapin hyvinvointialueen strategian ja palvelustrategian, alueellisen hyvinvointisuunnitelman sekä muiden toimintaa ohjaavien asiakirjojen tavoitteiden toteutumista.

Avustustoiminta on aina kohdennettua ja harkinnanvaraista. Avustuksen myöntämistä ohjaavat kansallisten ja EU:n säädösten lisäksi vuosittain vahvistettava Lapin hyvinvointialueen talousarvio sekä tämä avustusten ja yhteistyösopimusten yleisohje. Lapin hyvinvointialueen hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta päättää hyvinvointialueen myöntämien avustusten periaatteista.

Avustuksia myönnettäessä huomioidaan avustuksen tarve sekä tuettavan toiminnan laajuus ja vaikuttavuus. Avustuksilla ja yhteistyösopimuksilla tuetaan erityisesti toimintaa, joka edistää lappilaisten hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta sekä tukee hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveystalouksia.

1.1 Soveltaminen

Avustusperiaatteet koskevat Lapin hyvinvointialueen järjestöille myöntämiä avustuksia sekä tässä asiakirjassa kuvattuja kumppanuus- ja yhteistyösopimuksia. Avustusperiaatteita sovelletaan kaikkiin hyvinvointialueen myöntämiin avustuksiin, jotka julistetaan erikseen haettaviksi tai jotka myönnetään hakemuksen perusteella. Ohjetta ei sovelleta yrityksiin tai yksittäisiin henkilöihin kohdistuviin avustuksiin tai sellaiseen toimintaan, jota Lapin hyvinvointialue ostaa järjestöltä tai muulta toimijalta. Pelastusalan avustukset myöntää Lapin hyvinvointialueen pelastustoimi.

2. Yleiset periaatteet ja ehdot avustusten myöntämiselle

Yleiset avustusperiaatteet on laadittu hyvinvointialueen avustusvalmistelijoille. Periaatteiden pohjalta valmistelija arvioi avustuksen myöntämisen edellytyksiä.

1. Lapin hyvinvointialue myöntää harkinnanvaraisia avustuksia talousarviomäärärahojensa puitteissa. Avustuksia voidaan myöntää lappilaisille tai Lapissa toimiville rekisteröidyille yhdistyksille, joiden toiminnan katsotaan olevan yleisesti hyödyllistä. Hakijan tulee olla eriyttänyt yleishyödyllisen toiminnan mahdollisesta palvelutuotannostaan tai muusta taloudellisesta toiminnastaan. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että avustusta voidaan pitää sen käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Rekisteröidyn oikeushenkilön tulee olla merkittynä yhdistysrekisteriin. Tukea voidaan myöntää rekisteröitymistä seuraavana vuonna.
2. Hakijan tulee noudattaa toiminnassaan hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Avustuksen hakija vastaa itse toimintansa laadusta ja laillisuudesta. Avustusta hakevan järjestön hallinnon ja talouden on oltava voimassa olevien lakien mukaan järjestetty. Avustuksen saajan kirjanpito on järjestettävä siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata kirjanpidosta. Avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelmien tulee olla hyväksyttävät.
3. Avustuksia myönnetään toimintaan, joka luo Lapin hyvinvointialueen asukkaille sujuvan arjen edellytyksiä, lisää heidän osallisuuttaan sekä edistää heidän toimintakykyään, hyvinvointiaan, terveyttään ja arjen turvallisuuttaan. Avustuksia myönnettäessä huomioidaan avustettavan toiminnan vaikuttavuus. Avustettavan toiminnan tulee edistää hyvinvointialueen strategian, alueellisen hyvinvointisuunnitelman sekä muiden toimintaa ohjaavien asiakirjojen tavoitteiden toteutumista.
4. Hyvinvointialue voi myöntää toiminta-avustuksia hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta edistävään sekä sosiaali- ja terveystaloudellisiin palveluihin tukevaan toimintaan, **joka toteutuu useamman kuin yhden Lapin kunnan alueella**. Tällaiseksi toiminnaksi lasketaan sosiaali- ja terveystaloudellisiin palveluihin liittyvä ja sitä tukeva järjestölähtöinen toiminta, muun muassa vertaistuki, neuvonta, kriisityö ja muu auttaminen, toipumista tukeva toiminta, kurssit, valmennukset ja leirit, kokemusosaaminen, palveluketjujen yhteiskehittäminen ja muu vastaava järjestölähtöinen toiminta.
5. Hyvinvointialue voi tehdä kumppanuussopimuksia tai sosiaali- ja terveystaloudellisiin palveluihin liittyviä yhteistyösopimuksia toiminnasta, joka tukee olennaisesti hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveystaloudellisiin palveluihin liittyviä yhteistyösopimuksia voidaan tehdä toiminnasta, joka toteutuu yhden tai useamman Lapin kunnan alueella.
6. Avustuksia myönnetään hakemuksessa, kumppanuussopimuksessa tai yhteistyösopimuksessa kuvattuun toimintaan. Avustuksia ei myönnetä velkojen maksamiseen. Avustusten ulkopuolelle rajataan se toiminta, jota hyvinvointialue ostaa hakijalta tai josta hyvinvointialue on tehnyt muun sopimuksen hakijan kanssa. Avustusta ei ole tarkoitettu esimerkiksi opintoihin, yritystoimintaan, edelleen jaettavaksi tai yksittäisen asukkaan tukemiseen.

7. Avustusta voi hakea yksittäinen järjestö tai useampi järjestö yhdessä. Samaan toimintaan voi saada rahallista avustusta joko hyvinvointialueelta tai kunnalta.
8. Avustuksen saamisen edellytyksenä on järjestön toiminnan näkyväksi tekeminen ilmoittamalla järjestön yhteystiedot hyvinvointialueen osoittamalla tavalla. Hyvinvointialue tarkentaa yhteystietojen ilmoittamisen tapaa, kun avustukset julistetaan haettavaksi tai kun hyvinvointialue tekee järjestön kanssa kumppanuus- tai yhteistyösopimuksen.
9. Avustuksia myönnettäessä tulee huomioida hakijoiden oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu. Hakemuksia tulee arvioida yhtenäisin kriteerein. Avustukset tulee suunnata hakijoille, jotka parhaiten kykenevät täyttämään avustusten myöntämisen kriteerit.
10. Avustusten myöntäminen sekä kumppanuus- ja yhteistyösopimusten tekeminen on aina harkinnanvaraista. Myönnettävän avustuksen määrässä voidaan huomioida kerätyn varallisuuden (ei koske testamenttien ja/tai lahjoitusten kautta säädeltyjä rahastoja) käyttö järjestön toiminnan toteuttamiseksi. Avustusta ei voida myöntää, jos järjestön taloudellinen tilanne on niin heikko, että toiminnan jatkamiselle ei ole edellytyksiä. Järjestön tulee saada toimintaansa myös muuta rahoitusta.
11. Hyvinvointialueella on oikeus pyytää tarvittaessa lisäselvityksiä avustuksen käytöstä. Hyvinvointialue voi asettaa avustuksen käytölle erityisiä ehtoja, joista ilmoitetaan avustuksen saajalle avustuksen myöntämisen yhteydessä. Järjestön tulee tehdä toiminnastaan selvitykset, joita hyvinvointialue pitää tarpeellisina.
12. Lakisääteiset ja muut sopimusperusteiset pelastusalan avustukset ja sopimuskorvaukset myöntää Lapin hyvinvointialueen pelastustoimi.

3. Myönnettävät avustukset ja yhteistyösopimukset

3.1 Toiminta-avustus

Toiminta-avustuksia voidaan myöntää järjestön perustehtävän mukaiseen toimintaan. Avustettavan toiminnan tulee olla hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta edistävää sekä tukea hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveystoimintaa. Tällaiseksi toiminnaksi lasketaan sosiaali- ja terveystoimintaan liittyvä ja sitä tukeva järjestölähtöinen toiminta, muun muassa vertaistuki, neuvonta, kriisityö ja muu auttaminen, toipumista tukeva toiminta, kurssit, valmennukset ja leirit, kokemusosaaminen, palveluketjujen yhteiskehittäminen ja muu vastaava järjestölähtöinen toiminta. Avustettavan toiminnan tulee toteutua useamman kuin yhden Lapin kunnan alueella.

Toiminta-avustukset myönnetään vuosittain keskitetyssä avustushaussa.

3.2 Avustusperustainen kumppanuussopimus

Avustusperustaisia kumppanuussopimuksia voidaan tehdä sellaisen toiminnan tukemisesta, joka tukee olennaisesti hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveystoimintaa. Avustettava toiminta voi toteutua yhden tai useamman Lapin kunnan alueella.

Avustusperustaisen kumppanuussopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että avustettavan toiminnan perusrahoitus perustuu STEA-avustukseen, ESR-hankerahoitukseen, ELY-keskuksen myöntämään avustukseen tai muuhun vastaavaan rahoitukseen. Hyvinvointialueen myöntämä tuki on täydentävää julkista rahoitusta.

Avustusperustaiset kumppanuussopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.

3.3 Muu kumppanuussopimus

Muita kumppanuussopimuksia voidaan tehdä sellaisen toiminnan tukemisesta, joka tukee olennaisesti hyvinvointialueen järjestämiä sosiaali- ja terveystoimintaa. Hyvinvointialueen tuki järjestölle on muuta kuin rahallista tukea (esim. asiantuntijatuki, tuki järjestöille rahoituksen hakemisessa). Tuettava toiminta voi toteutua yhden tai useamman Lapin kunnan alueella.

Kumppanuussopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.

3.4 Sosiaali- ja terveystoimintoihin liittyvä yhteistyösopimus

Sosiaali- ja terveystoimintoihin liittyviä yhteistyösopimuksia voidaan tehdä sellaisesta toiminnasta, joka on hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevia sosiaali- ja terveystoimintaa tukevaa ja tarkoituksenmukaisesti täydentävää palvelua. Tuettava toiminta voi toteutua yhden tai useamman Lapin kunnan alueella.

Sosiaali- ja terveystoimintoihin liittyvät yhteistyösopimukset tehdään aina harkinnanvaraisesti yhteisen sopimisen perusteella.